

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اندیشنامه نظام اسلامی (۵)

مردم سالاری دینی؛ مبانی و غیریت‌ها

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

www.BORHAN.ir

فهرست

۶	پیشگفتار
۸	مقدمه

گفتار اول

۲۰	مردم‌سالاری دینی و لیبرال دموکراسی
۲۰	بررسی تفاوت‌های «مردم‌سالاری دینی» با «مردم‌سالاری لیبرال»
۲۸	نسبت دین و دولت در دو نظام سیاسی دموکراسی و مردم‌سالاری دینی

گفتار دوم

۴۳	مردم‌سالاری دینی در مکتب امام
۴۴	مبانی نظری امام خمینی در خصوص جایگاه مردم در حکومت اسلامی
۴۹	صورت‌بندی نظریه مردم‌سالاری در حکومت اسلامی از دیدگاه امام خمینی (ره)

گفتار سوم

۵۶	جامعه‌شناسی نظام مردم‌سالار دینی
۷۱	کتابنامه

پیشگفتار

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهٰنٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَاَنْزَلْنَا اِلَيْكُمْ كُتُبًا مُّحِیْمًا

ای مردم! همانا برای شما از جانب پروردگارتان برهانی آمده است و ما نوری روشنگر (قرآن) به سوی شما فر فرستادیم (نساء: ۱۷۴).

سپاس خداوندی را که بشر را به برهان حقانیت وجود ذی جود آخرین فرستاده‌اش و نور روشنی بخش کلام‌الله مجید هدایت کرد و ملت شریف ایران را با هدیه‌ی آسمانی انقلاب اسلامی و حیات در ذیل نعمت ولایت در مسیر رشد و تعالی قرار داد.

انقلاب اسلامی نعمت بی‌بدیلی بود که رهین ملت ایران شد تا مسیر تمدن‌سازی اسلامی و الگو شدن برای جهان بشریت را ببیند و البته در این طریق، راه ناپیموده هنوز زیاد است و نیازمند گام‌هایی استوار و خردورزانه هستیم. اندیشکده‌ی برهان که متشکل از جمعی از فرزندان انقلاب اسلامی است، کانونی است فعال در زمینه‌ی تبیین گفتمان تمدن‌ساز انقلاب اسلامی. تلاش این مؤسسه‌ی اندیشه‌محور بر این است که با تکیه بر سرمایه و استعداد معرفتی-علمی نیروهای فرهیخته‌ی جریان انقلابی و ارزشی، به تبیین گفتمان انقلاب کمک کند و در مسیر تربیت نیروهای فکری تراز انقلاب اسلامی و یا به تعبیری، «مؤمن اندیشه‌ورز جهادی» بکوشد.

موسسه برهان مسیر مطلوب خود را حرکت در چارچوب الگوی امام-امت می‌داند

و بر این اساس، مبنای گفتمان‌سازی جهادگران فکری این اندیشکده بر پایه‌ی تبیین بیانات و دغدغه‌ها و مطالبات سیاسی-فرهنگی حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) و تولید پژوهش‌های معرفتی و راهبردی معطوف به این مهم است. اندیشکده‌ی برهان بر آن است که در مسیر یک جهاد فکری و اعتقادی منسجم و متقن با پاسخگویی مستدل و منطقی به پرسش‌ها و مسئله‌های کنونی جامعه، گره‌گشایی از معضلات فکری و نظری و شبهه‌زدایی و تولید تحلیل و تأملات سالم و پالوده از کج‌اندیشی و انحراف، گام بردارد.

اندیشنامه حاضر حاصل تلاش جمعی از پژوهشگران اندیشکده برهان است که به واکاوی نظریه متری مردم‌سالاری دینی می‌پردازد. لازم است از زحمات آقایان مهدی جمشیدی، سید کاظم سیدباقری، سید محسن آل سید غفور، مسعود درودی و مجتبی نامخواه که در نگارش این اثر مشارکت داشته‌اند، کمال سپاسگزاری به عمل آید. امید است این اثر، گامی کوچک اما مؤثر در شناخت و تعمیق گفتمان تمدن‌ساز انقلاب اسلامی و بازخوانی اندیشه‌های ناب اسلامی و مورد رضایت پرچمدار هدایت بشر، حضرت ولیعصر (عج) قرار گیرد.

محمدجواد اخوان
مدیر اندیشکده برهان